

KRS: jakie dane o spółce sąd wykreśla z urzędu

Jeżeli w KRS są zamieszczone dane niedopuszczalne ze względu na przepisy, sąd rejestrowy, po wysłuchaniu zainteresowanych na posiedzeniu lub po wezwaniu do złożenia oświadczenia pisemnego, wykreśla je z urzędu. Wyrażenie „dane niedopuszczalne” oznacza wyłącznie dane, których przepisy nie przewidują do wprowadzenia do rejestru.

Tak uznał Sąd Najwyższy w postanowieniu z 2 grudnia 2015 r., IV CSK 99/15.

Wnioskodawca złożył wniosek o wykreślenie z Rejestru Przedsiębiorców wpisu o wykreśleniu M.C. sp. z o.o. w likwidacji. Oddalając wniosek, sąd rejonowy wskazał, że za dane niedopuszczalne, podlegające wykreśleniu z urzędu na podstawie art. 12. ust. 3 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym (dalej: uKRS), mogą być uznane jedynie te dane, co do których przepisy w ogóle nie przewidują możliwości ich ujawnienia w rejestrze. Sąd zaznaczył, że kwestionowany wpis polegający na wykreśleniu podmiotu z Rejestru Przedsiębiorców jest wpisem dopuszczalnym, a okoliczności podniesione we wniosku prowadziłyby do ponownego badania przez sąd rejestrowy prawidłowości postępowania likwidacyjnego, co jest niedopuszczalne.

Sąd okręgowy oddalił apelację wnioskodawcy. Wskazał, że na tle art. 12 ust. 3 uKRS istnieje rozbieżność poglądów w zakresie zawartego w nim pojęcia „dane niedopuszczalne ze względu na obowiązujące przepisy prawa” i przychylił się do koncepcji, zgodnie z którą są to wyłącznie dane, których obowiązujące przepisy prawa nie przewidują do wprowadzenia do rejestru. Podstawowym argumentem przemawiającym za takim rozumieniem powyższego pojęcia jest zasada niewzruszalności wpisu wynikająca z całości kształtu przepisów o rejestrze przedsiębiorców oraz zasada niewzruszalności prawomocnych orzeczeń sądowych. Sformułowanie to nie obejmuje natomiast sytuacji, gdy określone dane nie są zgodne z rzeczywistym stanem rzeczy. Za takim poglądem przemawia również fakt, że brak jest podstawy prawnej do przywrócenia podmiotowości spółki wykreślonej z rejestru. Przyjęcie odmiennego stanowiska godziłoby w bezpieczeństwo i pewność obrotu. Istniałoby też ryzyko, że spółka kapitałowa wykreślona z rejestru mogłaby być reaktywowana wielokrotnie, za każdym razem, gdy się ujawni inny składnik majątkowy. W związku z tym należy zaznaczyć, że wykreślenie spółki z rejestru, ze względu na swój konstytutywny charakter, wywiera skutek nawet w przypadku, gdy zostało dokonane na podstawie wadliwego, prawomocnego postanowienia sądu zarządzającego wykreślenie.

Wnioskodawca wniósł skargę kasacyjną, która została oddalona. Sąd Najwyższy przychylił się do stanowiska sądu okręgowego.

Komentarz eksperta:

Justyna Biskupska, [radca prawny Poznań Rödl & Partner](#)

Zgodnie z art. 19 ust. 1 uKRS wpis do rejestru dokonywany jest na wniosek, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej. Przepis art. 12 ust. 3 uKRS, na którego mocy sąd rejestrowy władny jest wykreślić z urzędu dane niedopuszczalne ze względu na obowiązujące przepisy, jest więc wyjątkiem od tej zasady. Zasadniczą kwestią jest ustalenie zakresu pojęciowego określenia, którym posłużono się w tym przepisie. Interpretacje tego sformułowania w doktrynie są rozbieżne. Część autorów przyjmuje, że „dane niedopuszczalne” to takie, których nie przewidują przepisy regulujące treść wpisu do rejestru podmiotów poszczególnego rodzaju, a więc dane wykraczające poza ustalony w nich katalog informacji o takim podmiocie. Inni utożsamiają to pojęcie ze sprzecznością treści wpisu z prawem, uznając, że na podstawie art. 12 ust. 3 uKRS sąd rejestrowy uprawniony jest także do badania zgodności z prawem czynności prawnej, na której podstawie ma być dokonany wpis w rejestrze.

Sąd Najwyższy podziela stanowisko opowiadające się za wąską wykładnią określenia „dane niedopuszczalne”. Przede wszystkim przemawia za nim argument z wykładni gramatycznej; nie ma bowiem podstaw do utożsamiania tego sformułowania z „danymi sprzecznymi z prawem”. Z kolei rozszerzenie treści tego pojęcia na badanie przez sąd rejestrowy ważności czynności prawnej, stanowiącej podstawę wpisu, nie znajduje wyraźnego upoważnienia ustawowego. Zgodnie z art. 23 uKRS kompetencja sądu rejestrowego ogranicza się bowiem do badania zgodności

dokumentów pod względem formy i treści z przepisami prawa, a zatem nie obejmuje kontrolowania ważności czynności prawnych stanowiących podstawę wytworzenia dokumentu. Postulat takiego rozszerzenia kompetencji pozostawałby zresztą w sprzeczności z istotą postępowania rejestrowego. Jego realizacja prowadziłaby bowiem do przekształcenia tego – szybkiego z założenia – postępowania, ograniczającego się do sprawdzania kompletności i odpowiedniości dokumentów, w proces, z koniecznością prowadzenia postępowania dowodowego, na co nie ma tu miejsca ani możliwości. Trzeba przy tym dodać, że obowiązujący kodeks spółek handlowych – zgodnie z tendencją we współczesnym prawie handlowym – realizuje dążność do zawężania regulacji umożliwiających uznanie nieważności samych spółek oraz podejmowanych przez nie czynności, co również z tej przyczyny stawia pod znakiem zapytania zasadność postulatu badania przez sąd rejestrowy ważności czynności prawnych wyrażonych w dokumencie dołączonym do wniosku rejestrowego albo stanowiących podstawę wydania tego dokumentu. Należy też mieć na uwadze, że w art. 24 uKRS przewidziana została możliwość dokonania wykreślenia wpisu niezgodnego z rzeczywistym stanem rzeczy, ale dopiero po przeprowadzeniu tzw. postępowania przymuszającego, którego w sprawie nie było. Kierując się zasadą zaufania do racjonalności ustawodawcy, nie można przyjmować, że w art. 12 ust. 3 uKRS dopuszczono jednocześnie możliwość badania przez sąd rejestrowy tożsamyh przesłanek z urzędu, z możliwością wykreślenia wpisu, bez przeprowadzenia takiego postępowania. Na koniec podzielić trzeba pogląd sądu okręgowego, że dopuszczenie szerokiej możliwości dokonywania przez sąd rejestrowy z urzędu zmian w treści rejestru godziłoby w bezpieczeństwo obrotu, gdyż prowadziłyby do podważenia zaufania do stabilności i pewności wpisów.

Źródło: <http://www.rp.pl/Firma/302059977-KRS-jakie-dane-o-spolce-sad-wykresla-z-urzedu.html/?template=restricted>